

STRATEGISCHE MILIEUBEORDELING VAN HET ONTWERP MARIEN RUIMTELIJK PLAN

Compilatiedocument – Verwerking inspraakreacties
strategische milieubeoordeling

FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu –
DG Leefmilieu, Dienst Marien Milieu

05 NOVEMBER 2018

Contactpersoon

ANNEMIE VOLCKAERT

Project Manager

M +32 486 367 550
E Annemie.Volckaert@arcadis.com

Arcadis Belgium nv
Gaston Crommenlaan 8
Bus 101
9050 Gent
België

RIET DURINCK

Marien expert

M +32 472 41 56 91
E Riet.Durinck@arcadis.com

Arcadis Belgium nv
Gaston Crommenlaan 8
bus 101
9050 Gent
België

GERT VAN HOEY

Expert aquatisch milieu en kwaliteit

M +32 59 569847
E Gert.Vanhoey@ilvo.vlaanderen.be

ILVO
Ankerstraat 1
8400 Oostende
België

INHOUDSOPGAVE

1	OPMERKINGEN ADVIESCOMITÉ	4
1.1	Advies op het ontwerpregister	4
1.2	Advies op het ontwerp plan-MER	4
2	OPMERKINGEN OVERIGE INSTANTIES	5
2.1	Ambtelijk-technische opmerkingen vanuit verschillende diensten van het Vlaams Gewest	5
2.2	Federale Raad Duurzame Ontwikkeling (FRDO)	8
2.3	Kustwacht	9
3	OPMERKINGEN PUBLIEKSRAADPLEGING	10
3.1	Algemene opmerkingen	10
3.2	Planalternatieven	11
3.3	GES	11
3.4	Natuurbeschermingsgebieden	11
3.5	Energie, kabels en pijpleidingen	13
3.6	Scheepvaart	15
3.7	Baggerstorten	15
3.8	Havenontwikkeling	16
3.9	Zeevisserij en aquacultuur	16
3.10	Zand- en grindontginning	18
3.11	Zeewering	19
3.12	Militair gebruik	20
3.13	Munitiestortplaats	21
3.14	Wetenschappelijk onderzoek	21
3.15	Recreatieve activiteiten	21
3.16	Meetpalen, radars	21
3.17	Cultureel erfgoed	21
3.18	Commerciële en industriële activiteiten (CIA)	22
4	OPMERKINGEN INTERNATIONALE RAADPLEGING	25

1 OPMERKINGEN ADVIESCOMITÉ

1.1 Advies op het ontwerpregister

Conform artikel 10, §2, van de wet van 13/02/2006, heeft het Adviescomité SEA zich op 20 maart 2018 uitgesproken over het ontwerp van register dat gediend heeft als referentiekader om de milieueffecten van het Belgisch marien ruimtelijk plan te beoordelen.

Conform §3 van ditzelfde artikel, heeft de auteur op 9 april 2018 besloten, rekening houdend met het advies van het Comité, welke informatie het milieueffectenrapport zal moeten bevatten en heeft het finaal register bezorgd aan het Comité (« Afgesloten register »).

1.2 Advies op het ontwerp plan-MER

Op 7 mei 2018 werd het ontwerp van de strategische milieubeoordeling aan het Adviescomité overgemaakt. In een overleg dat plaatsvond op 15 mei 2018 werd de tekst besproken. Eind mei 2018 werd het advies aangaande het ontwerp van de strategische milieubeoordeling ontvangen.

Conform artikel 12 van de wet van 13/02/2006, heeft dit advies als doel:

- enerzijds, de relevantie van de kwaliteit van de inhoud van het milieueffectenrapport te analyseren gelet op de doelstellingen van de wet SEA;
- anderzijds, te bepalen of de implementatie van het plan niet te verwaarlozen grensoverschrijdende effecten op het milieu kan hebben.

Het advies van mei 2018 op het ontwerp plan-MER vermeldt:

[1] Het comité stelt vast dat de aanbevelingen uit zijn advies over het ontwerpregister grondig werden overwogen en geargumenteed. Het comité is tevreden dat zijn aanbevelingen ter harte zijn genomen en dat het ontwerpbericht in die zin is aangepast.

[2] Het comité stelt vast dat het ontwerp milieuraapport grondig is ingegaan op de diverse milieu-aspecten van het ontwerp Mariene Ruimtelijk Plan 2020-2026 en duidelijk is opgesteld.

In het advies worden daarnaast enkele aanbevelingen voor het MRP opgenomen die de waardevolle zones op de Noordzee beter moeten beschermen, en enkele kleinere opmerkingen op het vlak van tekst en informatieweergave. Een korte samenvatting van de aanbevelingen:

- Gezien de hoge ecologische waarde van zones B en C voor commerciële en industriële activiteiten (CIA), en gezien beschikbaarheid van andere zones A, D en E, die voldoende alternatieve ruimten bieden voor deze CIA, vraagt het Comité om deze zones B en C te schrappen.
- Nood aan meer studie, bijvoorbeeld van de effecten van windparken op habitats zoals grindbedden, of de cumulatieve effecten die belangrijker worden naarmate er meer windparken in elkaars buurt komen.
- Nood aan gebruik van 'Best Available Techniques' bij installatie van funderingen van windturbines.
- Noodzaak voor afstemming van afbakening van beschermde gebieden met plannen in buurlanden.

De kleinere opmerkingen op het vlak van tekst en informatieweergave werden integraal verwerkt in plan-MER. Op basis van de aanbevelingen van het Adviescomité werden ook enkele inhoudelijke aanpassingen gemaakt, voornamelijk in het besluit van het plan-MER (aangaande de afbakening van de /te schrappen zones voor commerciële en industriële activiteiten). Dit finaal plan-MER werd ter publieke consultatie gelegd.

2 OPMERKINGEN OVERIGE INSTANTIES

2.1 Ambtelijk-technische opmerkingen vanuit verschillende diensten van het Vlaams Gewest

In het kader van de ontwikkeling van een Marien Ruimtelijk Plan voor het Belgische deel van de Noordzee wordt een ontwerp van Marien Ruimtelijk Plan 2020 – 2026 voor advies voorgelegd aan het Vlaamse Gewest op grond van artikel 4, §2, van het koninklijk besluit van 13 november 2012 betreffende de instelling van een raadgevende commissie en de procedure tot aanneming van een marien ruimtelijk plan in de Belgische zeegebieden en op grond van artikel 12 van de wet van 13 februari 2006 betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's en de inspraak van het publiek bij uitwerking van de plannen en programma's.

Specifieke en/of tekstuele opmerkingen t.a.v. het project-Milieueffectenrapport (MER), zoals beschreven onder hoofdstuk V. van het advies, worden hieronder verder besproken.

- Repliek: Graag willen wij benadrukken dat voorliggend MER een plan-MER betreft waarbij de nadruk ligt op het bepreken van milieueffecten met een ruimtelijk onderscheidend karakter. Het gaat dus niet om een project-MER, zoals verwoord door het Vlaams Gewest in zijn advies, die relevant is voor vergunningsplichtige activiteiten (zoals hernieuwbare energie, CIA) en die een ander detail-niveau hanteert. In het plan-MER wordt waar relevant verwezen naar de rol en het belang van het project-MER voor bepaalde activiteiten, die slechts in een later stadium zal uitgevoerd worden (vergunningsprocedure) en op basis van gedetailleerde projectinformatie die tot op heden voor sommige activiteiten nog ontbreekt.

Daarnaast werden ook *specifieke en/of tekstuele opmerkingen t.a.v. het ontwerp KB MRP* geformuleerd, zonder directe verwijzingen naar plan-MER, doch van enige relevantie.

- Repliek: Ter volledigheid werd geopteerd om deze samen te behandelen met gelijkaardige opmerkingen vanuit de publieksconsultatie, en ook een verwijzing te maken naar de respondent 'het Vlaams Gewest', indien relevant.

Hoofdstuk 1: context en doelstellingen van het plan

Inspiraakreactie	<ul style="list-style-type: none">• Ontbrekende bijlage: Verantwoordingsdocument opmerkingen Adviescomité SEA
Verwoord door	<ul style="list-style-type: none">• Compilatie verschillende diensten van het Vlaams Gewest
Repliek	De ontbrekende bijlage zal worden bezorgd aan het Vlaams Gewest

Inspiraakreactie	Hfd. 1.1.2 Baggerstorten <ul style="list-style-type: none">• Onduidelijkheid rond basis waarvan voorwaarden voor locatiekeuze naar voor worden geschoven en doelstelling van vooropgestelde vervangingen. Verwijzing naar paragraaf: "Voor baggerstorten, accessoir aan de doelstelling van veilige scheepvaart, wordt voldoende ruimte voorzien, met een locatiekeuze die beantwoordt aan de volgende voorwaarden: 1) de terugvloekans wordt geminimaliseerd; 2) de zone ligt gunstig om het aantal vaarbewegingen en hun afstand te beperken."
Verwoord door	<ul style="list-style-type: none">• Compilatie verschillende diensten van het Vlaams Gewest
Repliek	In hoofdstuk 1.1 van het plan-MER worden de concrete doelstellingen voor de planperiode 2020-2026 opgenomen. Dit is een letterlijke overname uit Bijlage 2 van het ontwerp MRP. De opmerking is echter valabel en de voorgestelde tekstwijziging wordt meegenomen in bijlage 2 van het MRP.

Inspiraakreactie	<p>Hfd. 1.1.4: Archeologie en cultureel erfgoed onder water</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niet (voldoende) meegenomen bij impactanalyse ondanks vermelding als waardevol aspect voor de Noordzee
Verwoord door	<ul style="list-style-type: none"> • Compilatie verschillende diensten van het Vlaams Gewest
Repliek	<p>Het ontwerp MRP stelt dat 'Het meest waardevolle cultureel erfgoed onder water wordt in situ beschermd, volgens de wettelijke procedure en ter uitvoering van het UNESCO-verdrag ter bescherming van het cultureel erfgoed onder water.'</p> <p>Tijdens de opmaak van het Register Marien Ruimtelijk Plan, werd een scoped-in en scoped-out oefening uitgevoerd op basis van een aantal criteria (kans op voorkomen, grootte effect, cumulatieve aard, mitigeerbaarheid, tijdelijkheid, grensoverschrijdendheid, etc.) om te bepalen welke milieueffecten naar grote waarschijnlijkheid significant zullen zijn voor het marien ruimtelijk plan en dus zullen bestudeerd worden in het plan-MER (scoping-in), m.a.w. welke effecten ruimtelijk onderscheidend kunnen zijn voor de keuze van bepaalde zones binnen het marien ruimtelijk plan.</p> <p>Op basis van deze scopingoefening, werd de impact op cultureel erfgoed onder water als scoped-out beschouwd. De kans op het optreden van deze effecten worden als eerder klein ingeschat. Bovendien zijn de effecten in veel gevallen mitigeerbaar, en eerder relevant op project-MER niveau. Daarom worden deze effecten in de strategische milieubeoordeling niet verder in beschouwing genomen. Het register werd besproken en goedgekeurd door de opdrachtgever en het SEA-comité.</p> <p>Ter volledigheid wordt wel nog volgende meegegeven ter verdere onderbouwing:</p> <p>Voor de beoordeling op strategisch niveau op zee (meer bepaald voor de scoped-in-out oefening), werd voornamelijk uitgegaan van scheepswrakken. Door de wet van 4 april 2014 betreffende bescherming van het cultureel erfgoed onder water bestaat de mogelijkheid om wrakken te beschermen. Momenteel zijn er een tiental wrakken beschermd in het BNZ. Deze wrakken liggen in reeds goedgekeurde zones van het KB MRP (2014-2020) en zijn dus niet onderscheidend voor het ontwerp KB MRP (2020-206), ofwel buiten de nieuw aangeduide zones voor hernieuwbare energie of CIA. Een uitzondering hierop vormt het wrak gelegen op de rand van (alternatief 1) of binnen (alternatief 2) zone E voor CIA (Vlakte van de Raan). In beide gevallen geldt dat momenteel nog geen duidelijkheid bestaat rond welke commerciële en industriële activiteit zich hier mogelijks gaat ontplooiën, en dus op strategisch niveau geen detailuitspraken kunnen worden gedaan. Weliswaar, geldt voor beide alternatieven dat de CIA onderworpen zijn aan een milieuvergunningprocedure, die een project-MER en, ingeval van mogelijke significante effecten op Natura 2000, een passende beoordeling zullen inhouden. Enkel bij gunstig advies, zal het project tot uitvoering kunnen komen. Bovendien biedt zone E de nodige ruimte om conflicten met cultureel erfgoed, waar mogelijk, te vermijden.</p>

Inspiraakreactie	<p>Hoofdstuk 2: Alternatieven</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niet duidelijk waarom de term "projectzones" gebruikt wordt bij de verwijzing naar de reservatiezones voor het baggerstorten. • Tabel 1: deze tabel is onduidelijk leesbaar en door het ontbreken van de nodige titels inhoudelijk onverstaanbaar
Verwoord door	<ul style="list-style-type: none"> • Compilatie verschillende diensten van het Vlaams Gewest
Repliek	<p>In een van de eerste werkversies van het ontwerp MRP werd de term projectzones gebruikt voor aanduiding van deze zones. Later is deze term gewijzigd, en deze wijziging werd doorheen het gehele plan-MER doorgevoerd, behalve klaarblijkelijk in de overzichtstabel.</p>

Inspraakreactie	<p>Hoofdstuk 8: Geconsulteerde experts en instanties</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verklaring wordt gevraagd waarom de lijst van opgenomen en geconsulteerde experts en instanties volledig bestaat uit vertegenwoordigers van federale instanties
Verwoord door	<ul style="list-style-type: none"> • Compilatie verschillende diensten van het Vlaams Gewest
Repliek	<p>Het volledig traject van plan-MER werd gevoerd in nauw overleg met de opdrachtgever en het SEA-Comité. De samenstelling van het SEA comité is bij wet vastgelegd (wet 13 februari 2006) en is samengesteld uit federale instanties gezien het om een federaal plan gaat.</p> <p>Het ontwerp MRP is echter tot stand gekomen als een interactief proces. In de informele voorronde hebben verschillende Vlaamse administraties hun eigen voorstellen ingediend. Na de afwerking van het voorontwerp MRP is dit ook voorgelegd voor advies aan de raadgevende commissie, ingesteld door het koninklijk besluit van 13 november 2012 betreffende de instelling van een raadgevende commissie en de procedure tot aanneming van een marien ruimtelijk plan in de Belgische zeegebieden.</p> <p>Binnen deze raadgevende commissie zetelen alle bevoegde administraties, zowel Vlaams als federaal, met gelijke stem. Na de aanneme van dit voorontwerp als ontwerp-MRP is het Vlaams Gewest ook officieel geconsulteerd, op basis van artikel 4 van hetzelfde KB.</p> <p>Hiernaast zijn doorheen het hele proces ook verschillende bilaterale contacten geweest tussen de opdrachtgever en verschillende Vlaamse administraties, waaronder het Departement Visserij, Maritieme Dienstverlening Kust, Vlaamse Hydrografie en Maritieme Toegang.</p> <p>Tijdens deze overlegmomenten zijn naast de ruimtelijke voorstellen, ook onrechtstreeks bepaalde bezorgdheden aan bod gekomen. Gezien de nauwe samenwerking tussen het studiebureau en de opdrachtgever, zijn de relevante elementen voor het plan-MER uitgewisseld.</p> <p>Tenslotte wordt erop gewezen dat bij de toekenning van commerciële en industriële activiteiten binnen de in het ontwerp MRP voorziene zones, ook de voornoemde Raadgevende Commissie een adviesfunctie heeft en de Vlaamse partijen hier dus gehoord zullen worden.</p>

Inspraakreactie	<p>Hoofdstuk 13: Beschrijving en beoordeling van de effecten</p> <ul style="list-style-type: none"> • Baggerwerkzaamheden – Geen onderscheid gemaakt tussen aanleg- en onderhoudsbaggerwerken. Onderhoudsbaggerwerken worden uitgevoerd in druk bevaren vaargeulen en havens, waardoor de mogelijke verstoring door de onderhoudsbaggerwerken anders dient ingeschaald te worden dan voor aanlegbaggerwerken.
Verwoord door	<ul style="list-style-type: none"> • Compilatie verschillende diensten van het Vlaams Gewest
Repliek	<p>Er werd inderdaad niet ingegaan op de verschillen in effecten tussen aanleg- en onderhoudsbaggerwerken. Gezien het strategisch niveau van de milieueffectenbeoordeling van een marien ruimtelijk plan ligt de nadruk op ruimtelijk onderscheidende elementen, en is het detailniveau van het plan-Mer hier ook op afgestemd. Het gebrek aan onderscheid tussen beide types baggerwerkzaamheden heeft geen consequenties voor de afweging van de effecten en alternatieven en voor de besluitvorming van het plan-MER.</p>

2.2 Federale Raad Duurzame Ontwikkeling (FRDO)

Conform Europese richtlijn 2001/42/EC van 27 juni 2001 betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's, omgezet in Belgisch recht door de wet van 13 februari 2006, werd de strategische milieubeoordeling m.b.t ontwerp-MRP voor advies voorgelegd aan de FRDO op 29/05/2018.

De FRDO waardeert de geïntegreerde en participatieve aanpak om het MRP vorm te geven en stelt dat een dergelijke aanpak in principe de beste garantie op een onderbouwd en gedragen plan biedt. De raad beveelt aan om verdere stappen te zetten op dit vlak, zowel internationaal als in eigen land. Het advies van FRDO heeft voornamelijk betrekking op elementen van het ontwerp KB MRP en gaat akkoord met de voorgestelde zones voor natuurbehoud en hernieuwbare energie.

Wat het milieueffectenrapport betreft, is de FRDO is er zich van bewust dat data niet steeds afdoende beschikbaar zijn en een sluitende nulmeting momenteel vaak niet mogelijk is. Daarom vraagt de raad de nodige middelen te investeren in een uitgebreid en geïntegreerd monitoringsprogramma, zodat we nog beter kunnen nagaan of het mariene ecosysteem afdoende beschermd wordt en beheer- en herstelmaatregelen voldoende effect ressorteren om een goede milieutoestand te bereiken.

Verder benadrukt de FRDO dat voor de zones die zich in natuurgebied bevinden, een aparte procedure dient gevolgd te worden vooraleer de activiteiten van start kunnen gaan, en verwijst in zijn advies naar een werkgroep die opgestart wordt waarin het Belgian Offshore Platform (BOP) en de natuurverenigingen samen de randvoorwaarden bekijken voor de geplande bouw van windmolenparken in of palend aan Natura 2000-gebied. Tevens is er gestart met een internationaal vergelijkende studie naar mogelijk meervoudig ruimtegebruik in windmolenparken. Deze raad van de FRDO is ook geldig voor de zones voor commerciële en industriële activiteiten (CIA) om na te gaan of de voorgestelde activiteiten (individueel en cumulatief) geen nadelige effecten hebben voor de habitats en de mens.

Voor de zones voor visserij, stelt de FRDO dat er voldoende aandacht moet zijn rond de mogelijke hinder voor garnaalvissers voor de voorziene vervangingszone baggerstorten ten westen van Zeebrugge. Uit informatie van het kabinet blijkt dat hier inmiddels een vergelijk gevonden is tussen Maritieme Toegang en de Rederijcentrale: er zal niet gestort worden tijdens de paaiperiode.

Voor de zones voor zeevering dienen alle mogelijke pistes bestudeerd te worden om een antwoord te bieden tegen klimaatverandering, en benadrukt de FRDO dat een testeiland enkel onder een aantal voorwaarden wordt toegestaan, waaronder het bekomen van een milieuvergunning.

Inspiraakreactie	<ul style="list-style-type: none">• Verdere aanvullingen op inspraakreactie van FRDO zoals hierboven weergegeven
Verwoord door	<ul style="list-style-type: none">• FRDO
Repliek	<p>De contractor stelt op basis van het advies van de FRDO vast dat de FRDO de algemene gedachtegang binnen het milieueffectenrapport volgt van het belang van de vergunningsprocedure op project-niveau voor de zones voor hernieuwbare energie, CIA en testeiland, met bijhorende passende beoordeling indien mogelijks significante effecten optreden voor de natuurbeschermingsgebieden. Te meer door het huidig gebrek aan concrete informatie en data. Daarnaast wordt ook nadruk gelegd op de noodzaak van bijkomend onderzoek om de hiaten in kennis op te vullen, en dit zowel op het vlak van milieu- alsook eventuele socio-economische effecten.</p> <p>Verder wordt verwezen naar de antwoorden geformuleerd binnen de Publieksraadpleging (hoofdstuk 3 van dit document), die een directe link vertonen met het advies van de FRDO zoals bijvoorbeeld rond het belang van garnaalvisserij in de kustzone, het belang van project-MERs voor CIA en windzones, etc.</p> <p>Verder wil de opdrachtgever verduidelijken dat in de hierboven vermelde werkgroep tussen BOP en de natuurverenigingen ook de dienst marien milieu en de BMM zetelen. Het doel van deze werkgroep is bepalen waar de kennishiaten over de milieu-impact van windmolenparken momenteel bestaan en welke informatie dus nog nodig is om de juiste randvoorwaarden te stellen voor de bouw van windmolenparken in of palend aan Natura 2000-gebied.</p>

2.3 Kustwacht

De structuur Kustwacht (hierna: Kustwacht) wordt overeenkomstig artikel 4, §2 van het Koninklijk Besluit van 13 november 2012 betreffende de instelling van een raadgevende commissie en de procedure tot aanneming van een marien ruimtelijk plan in de Belgische zeegebieden formeel om advies gevraagd. Het schrijven dd. 29 juni 2018 (ref. 558124) vanwege de Staatssecretaris voor de Noordzee houdende de formele adviesvraag ten aanzien van het ontwerp van Marien Ruimtelijk Plan in de Belgische zeegebieden voor de periode van 2020 tot 2026 en het bijhorende milieueffectenrapport (hierna: ontwerp van Marien Ruimtelijk Plan of ontwerp MRP) werd per post ontvangen op 12 juli 2018. De gecoördineerde draftversie van het advies werd besproken en mits het aanbrengen van de afgesproken wijzigingen goedgekeurd op het Beleidsorgaan Kustwacht dd. 7 september 2018.

Er worden geen directe opmerkingen geformuleerd ten aanzien van het plan-MER (zie VII. P.16). De opmerkingen hebben betrekking op het ontwerp-MRP 2020-2026 en bijhorende bijlagen.

3 OPMERKINGEN PUBLIEKSRAADPLEGING

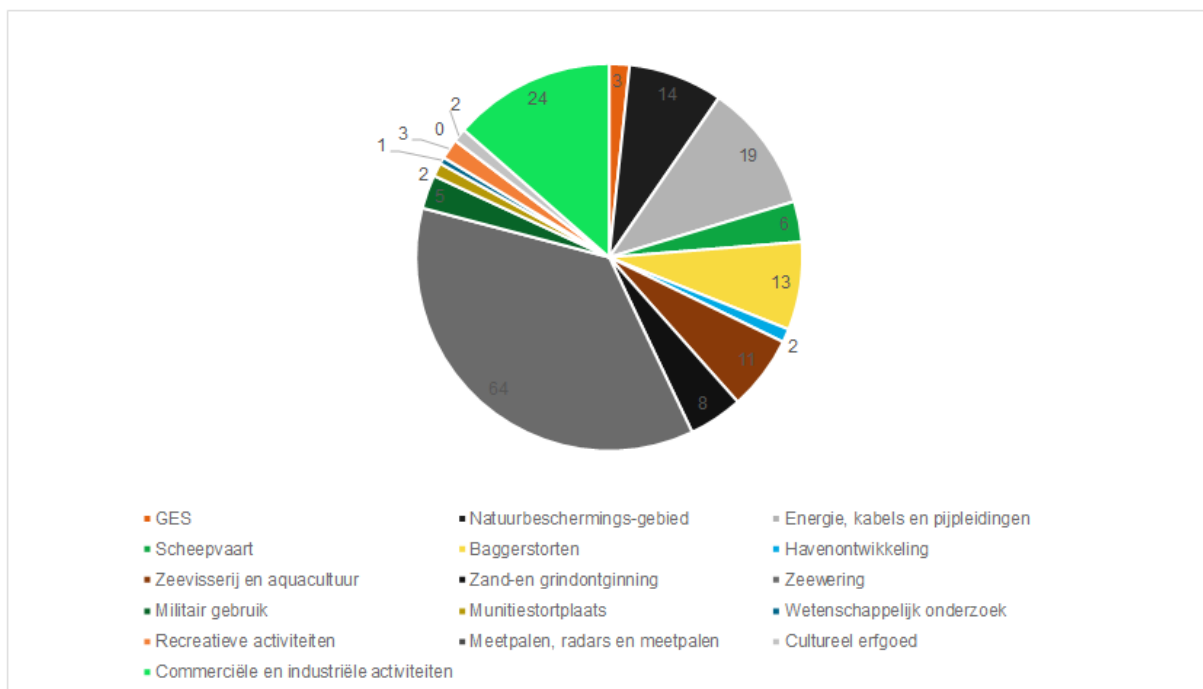
Van 29 juni tot en met 28 september 2018 heeft de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu een openbare raadpleging over het ontwerp van marien ruimtelijk plan (MRP) voor het Belgische deel van de Noordzee voor de periode 2020-2026 en over het milieueffectenrapport georganiseerd.

Opmerkingen op het ontwerp van marien ruimtelijk plan en het milieueffectenrapport konden op de volgende manieren worden ingediend:

- Via online formulier
- Via mail
- Via post

De opmerkingen op het **milieueffectenrapport** worden in onderstaande paragrafen behandeld. Om een overzichtelijk geheel te behouden, worden de opmerkingen **per thema** gegroepeerd en beantwoord, conform de indeling in 'Afdelingen' zoals gebruikt binnen de openbare raadplegingsdocumenten. Volgende 'Afdelingen' werden onderscheiden: Goede milieutoestand (GES), Natuurbeschermingsgebied, Energie, kabels en pijpleidingen, Scheepvaart, Baggerstorten, Havenontwikkeling, Zeevisserij en aquacultuur, Zand- en grindontginning, Zeewering, Militair gebruik, Munitiestortplaats, Wetenschappelijk onderzoek, Recreatieve activiteiten, Meetpalen, radars en meetpalen, Cultureel erfgoed, Commerciële en industriële activiteiten (CIA).

In totaal dienden ca. 95 respondenten opmerkingen in met betrekking tot het plan-MER. Het aantal verwijzingen varieerde per Afdeling en wordt weergegeven in Figuur 1. De belangrijkste Afdelingen (> 10 verwijzingen) zijn Natuurbescherming (# 14), Energie (# 19), Baggerstorten (#13), Zeevisserij en aquacultuur (#11), Zeewering (#64) en CIA (#24). goed voor 82% van totaal aantal verwijzingen.

Figuur 1: Belang van opmerkingen m.b.t. plan-MER ontwerp KB MRP, per Afdeling

Voorafgaand aan de verwerking per afdeling, wordt eerst ingegaan op een aantal algemene opmerkingen en opmerkingen rond de opbouw van de planalternatieven.

3.1 Algemene opmerkingen

Sommige van de opmerkingen hebben betrekking op het ontwerp KB MRP, die ook als relevante basis dienden voor het plan-MER, meer bepaald opmerkingen rond kaartmateriaal en doelstellingen van het MRP. Voor deze opmerkingen wordt verwezen naar het compilatiedocument rond het ontwerp KB MRP.

Algemene opmerkingen rond referenties, correcte verwijzingen naar de Speciale Beschermingszones, etc. zullen worden meegenomen in het compilatiedocument, waar relevant.

3.2 Planalternatieven

Inspiraakreactie	<ul style="list-style-type: none"> • Onderbouwing planalternatief (alternatief 2)
Verwoord door	<ul style="list-style-type: none"> • Blauwe Cluster • BOP • WWF • VLIZ
Repliek	<p>Alternatief 2 werd opgebouwd aan de hand van een selectie van opties en aangeleverde suggesties die niet weerhouden werden in het ontwerp-MRP 2020-2026, in de mate van het mogelijke rekening houdend met mogelijke conflicten met andere gebruikers. Dit planalternatief werd in grondig overleg met Dienst Marien Milieu samengesteld, en op basis van het advies van het SEA adviescomité verder aangepast en gevalideerd.</p> <p>Het is voor het strategisch MER een bewuste keuze geweest om naast alternatief 1 (het ontwerp-MRP 2020-2026), slechts voor één planalternatief te kiezen, dat een verzameling voorstelt van niet weerhouden opties die weliswaar mogelijk niet allen op hetzelfde niveau haalbaar en/of uitvoerbaar zijn, in plaats van te werken met een veelheid aan alternatieven die elk een afzonderlijke variant vertegenwoordigen. Dit om een werkbaar kader te behouden voor de milieueffectenbeoordeling.</p> <p>Er werd bij de bespreking van de alternatieven echter wel op toegezien dat de effecten van de diverse zones ook steeds afzonderlijk besproken werden. In het besluit van het plan-Mer wordt dan ook in enkele gevallen specifiek ingegaan op de meer uitgesproken positieve of negatieve effecten van enkele specifieke zones (zoals voor de zones voor commerciële en industriële activiteiten). Zo kunnen dergelijke alternatieve zones met meer uitgesproken positieve effecten afzonderlijk voorgesteld worden voor opname in het finaal MRP, zonder dat er sprake moet zijn van een voorkeur voor het gehele alternatief 2.</p>

3.3 GES

Door een aantal respondenten wordt algemeen verwezen naar het behalen van een goede milieutoestand (GES), maar deze opmerkingen bevatten geen specifieke verwijzingen naar te wijzigen elementen in het plan-MER. Waar relevant, worden deze verder behandeld onder één van de andere Afdelingen (zoals natuurbeschermingsgebieden).

3.4 Natuurbeschermingsgebieden

Inspiraakreactie	<ul style="list-style-type: none"> • Detailniveau en onvolledigheid passende beoordeling • Onvoldoende garanties voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen in Natura 2000 gebieden
Verwoord door	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeente Koksijde, inclusief petitie • Stad Nieuwpoort • Gemeente De Panne • Gemeente Knokke-Heist • Schoukens en Cliquet • Bart Versluys • Franky Bauwens • Kris Verhaeghe en Isabelle Bossuyt, Marc Janssens • WWF
Repliek	<p>In de passende beoordeling kan enkel rekening gehouden worden met de gegevens die voorhanden zijn. Het spreekt voor zich dat de mate van detail op strategisch niveau lager is dan op projectniveau, daar voor bepaalde activiteiten detailinformatie ontbreekt (bv. CIA, zones voor energie uit hernieuwbare bronnen). Het bestaan van onzekerheden hoeft niet te betekenen dat elke mogelijke activiteit in bijvoorbeeld de zones voor commerciële en industriële activiteiten (CIA) bij voorbaat uitgesloten dient te worden. Daarom is in voorliggende passende beoordeling getracht om een duidelijk beeld te geven van de mogelijke effecten en de onderzoeksvragen die in een latere fase, op projectniveau, uitgeklaard dienen te worden. Op projectniveau dient immers opnieuw een passende beoordeling opgemaakt te worden voor de zones die zich in of invloed hebben op natuurgebieden, als onderdeel van de milieuvergunningsaanvraag, waarbij enkel bij</p>

	<p>gunstig advies de activiteiten van start kunnen gaan. Verder wordt nogmaals (confer Sectie 2.2. FDRO) verwezen naar een werkgroep die opgestart wordt waarin het Belgian Offshore Platform en de natuurverenigingen samen de randvoorwaarden bekijken voor de geplande bouw van windmolenparken in of palend aan Natura 2000-gebied.</p> <p>Naast mogelijke negatieve effecten (die vaak de focus zijn binnen een passende beoordeling), dient ook rekening gehouden te worden met de mogelijke positieve effecten die windparken of eilanden kunnen betekenen door o.a. het afsluiten van deze gebieden voor bepaalde activiteiten en zo mogelijkheden bieden als rust- en kraamplaatsen, herstel grindbedden, etc.. Het is deze balans die centraal staat in een ecosysteembenadering.</p>
--	---

Inspraakreactie	<ul style="list-style-type: none"> • Onvoldoende aandacht voor status Fint
Verwoord door	<ul style="list-style-type: none"> • Natuurpunt Brugge
Repliek	<p>Momenteel wordt geen specifieke monitoring verricht naar Fint en vindt de reguliere monitoring niet op het juist moment (maart en september) plaats om fint waar te nemen. Fint zou in recente jaren ook terug aan een opmars bezig zijn in onze wateren en het Schelde-estuarium (Breine et al., 2017). Er kan echter besloten worden dat het mogelijke hiaat aan data rond de status van Fint niet ruimtelijk doorslaggevend is voor bepaalde keuzes binnen het MRP proces.</p>

Inspraakreactie	<ul style="list-style-type: none"> • Wijziging statuut gericht marien reservaat Baai van Heist
Verwoord door	<ul style="list-style-type: none"> • Schoukens en Cliquet • WWF • VLIZ
Repliek	<p>De wijziging van het statuut van het gericht marien reservaat Baai van Heist heeft als gevolg dat er minder restricties zullen gelden, die specifiek voor dit Reservaat opgesteld werden. Anderzijds betekent de opname van dit gebied in het Vogelrichtlijngebied SBZ-3 wel een grotere rechtszekerheid voor het gebied (erkenning op Europees niveau onder Natura 2000-regelgeving), dus op die manier is er wel sprake van een hogere beschermingsstatuut. Verder zal de opname van het reservaat binnen SBZ-3 zorgen voor een transparanter beleid aangezien het beheer van alle beschermde gebieden dan gebeurt binnen het Natura 2000-kader. Dit zal mogelijks leiden tot een efficiënter beheer door de optimalisatie van monitoring, wetenschappelijk onderzoek en handhaving.</p>

Inspraakreactie	<ul style="list-style-type: none"> • Accuraatheid van gegevens (o.a. biologische waarderingskaart 2007)
Verwoord door	<ul style="list-style-type: none"> • Stad Brugge • Bauwens • Schoukens en Cliquet • VLIZ
Repliek	<p>Er wordt veel onderzoek uitgevoerd in het Belgisch deel van de Noordzee, en er is dus ook een grote hoeveelheid beschikbare onderzoeksdata en rapporten. Voor de opstelling van het MER, op strategisch niveau, werd een selectie gemaakt van de beschikbare literatuur. Tijdens de opmaak van het MER en over de duur van de publieke consultatie werden bovendien nog diverse nieuwe onderzoeksresultaten bekend gemaakt, die niet meer of slechts gedeeltelijk nog meegenomen konden worden in het MER. Zo zijn de offshore gebieden, in relatie tot het bodemleven, toch waardevoller qua soortendiversiteit dan aangetoond in de studie en bijhorende biologische waarderingskaart van Derous et al. 2007 (Breine et al., 2018). In de biologische waarderingskaart werd de offshore gemeenschap (<i>Hesionura elongata</i> gemeenschap) nog geklasseerd als 'very low', maar dient eigenlijk 'high' tot 'very high' te zijn. Ondanks het feit dat deze informatie slechts na indienen van plan-MER gepubliceerd werden, is deze informatie reeds geïntegreerd in plan-MER gezien de betrokkenheid van onze MER-experten in dit onderzoek. Daarnaast is de kennis rond het voorkomen van de potentieel waardevolle grindbedden sterk toegenomen. Een update van de biologische waarderingskaart dringt zich op daar het een belangrijke tool is in MER-beoordelingen voor milieuvergunningsaanvraag voor activiteiten op zee, zoals ook reeds gemeld in de plan-Mer (p 93-95).</p>

	Ook voor andere aspecten werd getracht de meest accurate gegevens te hanteren, om een voldoende gefundeerde en correcte beoordeling mogelijk te maken. Recente gegevens rond recreatieve visserij (Juni 2018) werden verder verwerkt binnen het compilatiedocument.
--	---

3.5 Energie, kabels en pijpleidingen

Inspraakreactie	<ul style="list-style-type: none"> • Onderbouwing planalternatief
Verwoord door	<ul style="list-style-type: none"> • BOP
Repliek	<p>Alternatief 2 werd opgebouwd aan de hand van een selectie van opties en aangeleverde suggesties die niet weerhouden werden in het ontwerp-MRP 2020-2026, in de mate van het mogelijke rekening houdend met mogelijke conflicten met andere gebruikers. Dit planalternatief werd in grondig overleg met Dienst Marien Milieu samengesteld, en op basis van het advies van het SEA adviescomité verder aangepast en gevalideerd.</p> <p>Specifiek voor de nieuwe zones voor hernieuwbare energie werd een combinatie gemaakt van alle voorstellen en tegenvoorstellen die niet weerhouden werden. De voorgestelde zone 'Vlaamse Banken' werd weerhouden als valabele alternatieve zone gezien de gangbare voorstellen in Franse wateren ter hoogte van Duinkerke, naar analogie met de gegroepeerde ligging van de Belgische oostelijke windzone met de Nederlandse windzone Borssele, en gezien ook in alternatief 1 een zone binnen SBZ-H Vlaamse Banken gesitueerd is (dus eveneens binnen waardevolle zone).</p> <p>Verdere uitleg bij de wijze waarop omgegaan werd met de opties van het alternatief 2, wordt gegeven onder paragraaf 3.2 van compilatiedocument en hoofdstuk 2 van het plan-MER.</p>

Inspraakreactie	<ul style="list-style-type: none"> • Voldoende aandacht voor positieve effecten binnen plan-MER
Verwoord door	<ul style="list-style-type: none"> • BOP
Repliek	<p>Waar relevant, worden mogelijke positieve effecten in het plan-MER steeds vermeld, zoals in de passende beoordeling (potenties herstel grindbedden, meervoudig gebruik...). Bovendien wordt een compleet hoofdstuk gewijd aan de impact op klimaat, specifiek ten gevolge van de bijkomende oppervlakte voorbehouden voor de productie van hernieuwbare energie (reductie uitstoot CO₂; hoofdstuk 15).</p> <p>Voor sommige aspecten bestaat er echter nog steeds onzekerheid over de grootte van mogelijke positieve effecten, en het optreden van dergelijke positieve effecten is zeer sterk afhankelijk van het design, de constructie en exploitatiewijze van de structuren voor productie van hernieuwbare energie, waarvoor op heden nog geen garantie gegeven kan worden. Er wordt dan ook besloten door de opstellers van het plan-Mer dat, op basis van beschikbare data, voldoende gewicht werd gegeven aan deze positieve effecten binnen het plan-MER. Dit aspect zal ook de nodige aandacht verdienen binnen de opmaak van een project-MER.</p> <p>Ook hier zit een taak in voor de eerder vermelde werkgroep die in het leven geroepen is om de voorwaarden te definiëren die gesteld dienen te worden om windparken binnen Natura 2000-gebied mogelijk te maken, waarbij niet enkel gestreefd moet worden naar het milderen van negatieve effecten, maar in het bijzonder ook naar het creëren van positieve effecten. Hierbij wordt tevens ook verwezen naar een internationaal vergelijkende studie gefinancierd door het Fonds Leefmilieu naar mogelijk meervoudig ruimtegebruik in bestaande en toekomstige windmolenparken in het BNZ, die ook op socio-economisch vlak mogelijk positieve effecten kan aantonen.</p>

Inspiraakreactie	<ul style="list-style-type: none"> • Overschatting impact windmolens op de zeebodem
Verwoord door	<ul style="list-style-type: none"> • BOP • VLIZ
Repliek	<p>Het klopt dat het directe ruimtebeslag van windturbines erg beperkt is. Binnen de effectgroep 'Bodemverstoring' wordt echter ook de impact van verhoogde turbiditeit en sedimentatie vervat. De talrijke baggerwerkzaamheden en bodemberoerende activiteiten die te pas komen bij de constructie van windparken kunnen leiden tot een permanente en onomkeerbare beschadiging van de aanwezige gevoelige habitats, ondanks het feit dat de constructieactiviteit slechts tijdelijk plaatsvindt. Daarom wordt een groot potentieel verstoorde oppervlakte in beschouwing genomen.</p>

Inspiraakreactie	<ul style="list-style-type: none"> • Mogelijke hinder doorvaart windparken voor recreatieve en commerciële vaart • Toestaan visserij in windzones
Verwoord door	<ul style="list-style-type: none"> • Wind & Watersport Vlaanderen • Stad Nieuwpoort • Permanente Commissie van Toezicht op de Scheldevaart
Repliek	<p>In hoofdstuk 20.4.2 van het plan-MER wordt een bespreking gegeven van de impact van het MRP 2020-2026 ten aanzien van internationaal erkende scheepvaartroutes en de belangrijke en veelgebruikte verkeersstromen, dus relevant voor de commerciële vaart.</p> <p>Voor de recreatieve vaart ontstaat in alternatief 1 (ontwerp MRP) een gelijkaardig effect als voor de commerciële vaart. Door de aanwezigheid van de nieuwe zones 'Fairybank' en 'Noordhinder Zuid' ontstaat een barrière naar Franse en Britse wateren toe. Hierdoor zullen pleziervaartuigen omwegen dienen uit te voeren en gebruik moeten maken van passages die een verhoogd veiligheidsrisico inhouden gezien deze eveneens door de commerciële vaart gebruikt worden.</p> <p>Momenteel wordt anderzijds een studie uitgevoerd naar de mogelijkheden voor meervoudig gebruik binnen de nieuwe zones voor hernieuwbare energie, waar ook de mogelijkheden voor doorvaart door recreatieve schepen nader in beschouwing worden genomen. Gezien de ruimere afbakening van de zone 'Fairybank' in het finaal MRP, bestaat de mogelijkheid om een lagere densiteit aan windturbines te hanteren, waardoor de opties voor doorvaart voor kleinere schepen realistischer wordt. Ook de mogelijkheden voor visserij binnen deze zones worden bekeken (zie ook Sectie 3.9).</p>

Inspiraakreactie	<ul style="list-style-type: none"> • Impact op zeezicht t.g.v. windpark Fairybank
Verwoord door	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeente Koksijde • Groendienst Brugge
Repliek	<p>Windturbines gesitueerd ter hoogte van de Fairybank zullen slechts zeer beperkt zichtbaar zijn vanuit enkele badsteden. De kortste afstand van deze zone tot de kust bedraagt immers 33 km (Nieuwpoort), terwijl een realistische maximale zichtgrens van 35 km gehanteerd kan worden. Ter hoogte van Nieuwpoort en omgeving zal dus slechts een zeer klein deel van de turbines bij heldere momenten zichtbaar zijn, terwijl deze vanuit de overige badsteden niet zichtbaar zullen zijn.</p>

Inspiraakreactie	<ul style="list-style-type: none"> • Impact op vismigratie t.g.v. windparken 'Fairybank' en 'Noordhinder Zuid'
Verwoord door	<ul style="list-style-type: none"> • Zie Sectie 3.9.
Repliek	<p>Hiervoor wordt verwezen naar Sectie 3.9. Zeevisserij en aquacultuur.</p>

Inspiraakreactie	<ul style="list-style-type: none"> • Doelstelling hernieuwbare energie offshore van 4 GW
Verwoord door	<ul style="list-style-type: none"> • WWF
Repliek	<p>De nieuwe zones voor hernieuwbare energie zoals afgebakend in het ontwerp MRP volstaan in oppervlakte om een totaal geïnstalleerde offshore capaciteit van 4 GW te realiseren. Hierbij dient weliswaar rekening gehouden te worden met een geïnstalleerd vermogen van 8 MW per km², hetgeen een realistische densiteit is.</p> <p>De ruimere afbakening van de zone 'Fairybank' in het finaal MRP biedt de mogelijkheid om een lagere densiteit aan turbines voor dezelfde totale capaciteit te hanteren, waardoor de opbrengst per km² kan stijgen door reductie van wake-effecten.</p>

3.6 Scheepvaart

De opmerkingen rond scheepvaart hebben betrekking op: 1) estuaire vaart door de aanleg testeiland en 2) werfverkeer vanuit Oostende naar de zones voor hernieuwbare energie door de ontwikkeling van CIA, en worden onder de respectievelijke hoofdstukken behandeld.

3.7 Baggerstorten

Inspiraakreactie	<ul style="list-style-type: none"> • Onderbouwing planalternatief • Herlocalisatie B&W Nieuwpoort
Verwoord door	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeente Koksijde • Franky Bauwens
Repliek	<p>De nieuwe locaties bij beide alternatieven hebben hun voor- en nadelen, zoals besproken in hoofdstuk 13.4.2 en in de passende beoordeling van het plan-MER. Geen van de voor- of nadelen springt er evenwel echt uit, onder meer omwille van de beperkte dumphoeveelheden uit de haven van Nieuwpoort. Ook ten aanzien van bodemkwaliteit werd bij monitoring geen significante impact door deze dumpactiviteiten waargenomen. Daarom bestaat er geen bijzondere voorkeur voor een van beide bestudeerde alternatieven.</p> <p>Gezien de herdefiniëring van de bodembeschermingszones in het finaal MRP, werd beslist om op heden de stortzone B&W Nieuwpoort niet te herlocaliseren. Omwille van het beperkte gebruik van de stortzone en gezien tot op heden geen beduidende effecten vastgesteld werden ter hoogte van deze stortlocatie, heeft deze wijziging ten opzichte van het Plan-MER een neutrale impact. Door toch een vervangingszone voor B&W Nieuwpoort te behouden in het finaal MRP wordt zo wel de optie behouden om de huidige baggerstortlocatie te verplaatsen indien verder onderzoek uitwijst dat deze locatie een hoge biodiversiteitswaarde omvat.</p>

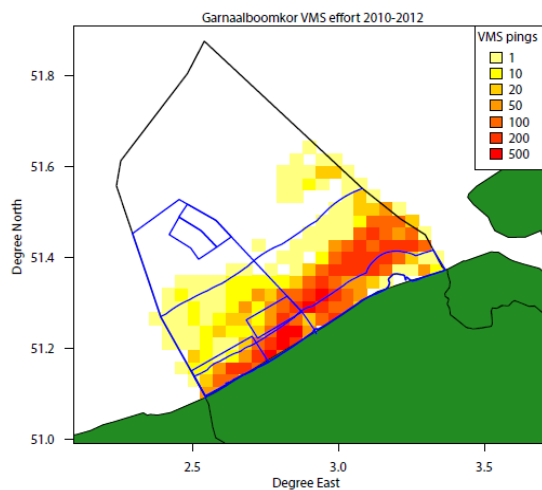
Inspiraakreactie	<ul style="list-style-type: none"> • Alternatieven baggerstortplaatsen staan niet op de kaart
Verwoord door	<ul style="list-style-type: none"> • Stad Brugge
Repliek	<p>Met betrekking tot B&W Zeebrugge Oost wordt de reserveringszone uit het MRP 2014-2020 behouden in het ontwerp-MRP voor de mogelijke toekomstige vervanging van stortlocatie B&W Zeebrugge Oost, zowel bij alternatief 1 als 2. Binnen deze reserveringszone wordt een gedetailleerd alternatievenonderzoek uitgevoerd op projectniveau in opdracht van afdeling Maritieme Toegang, geen onderdeel uitmakend van voorliggend plan-MER.</p> <p>Voor B&W Nieuwpoort wordt bij alternatief 2 voorgesteld om het baggermateriaal uit de haven van Nieuwpoort eveneens ter hoogte van de stortzone B&W Oostende te storten. Hier wordt dus geen nieuwe locatie aangeduid.</p>

3.8 Havenontwikkeling

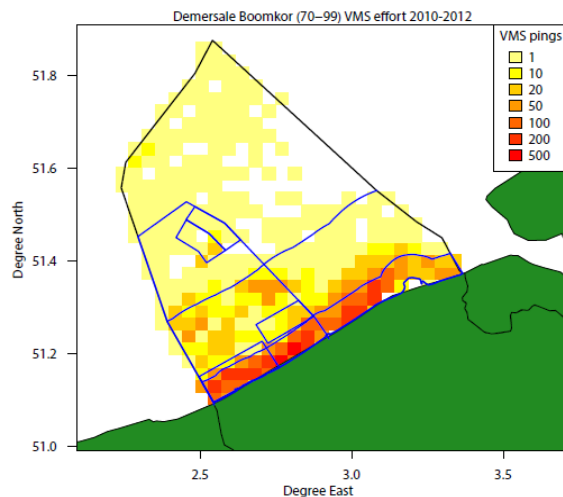
Geen specifieke opmerkingen relevant voor plan-MER.

3.9 Zeevisserij en aquacultuur

Inspiraakreactie	<ul style="list-style-type: none">• Belang Wenduinebank als paaiplaats garnalen, platvis en kustvisserij in het algemeen. Mogelijke impact op kustvisserij door CIA in zone D (Wenduinebank) en voorstel mitigerende maatregelen.
Verwoord door	<ul style="list-style-type: none">• Bauwens• Gemeente De Panne• Gemeente Koksijde• Vannieuwenborgh (De Haan)
Repliek	<p>Het belang van de Wenduinebank voor de kustvisserij werd aangetoond in het rapport Pecceu et al. (2014) (Figuur 2a) en Van Hoey et al. (2014) (Bijlage 1:Samenvatting rapport) en opgenomen in het plan-MER (p. 82-83). Voor de garnalenboomkorvisserij is dit zeker een waardevol gebied, waarbij vooral in kwartaal 3 (juli-september) wordt gevestigd. Het gebruik van deze zone door de demersale boomkorvisserij in de kust is ook belangrijk. De ecologische waarde van het gebied is geklasseerd als zeer hoog volgens de biologische waarderingskaart van 2007 (vogels, macrobenthos, epibenthos, demersale vis) (Deraus et al., 2007). De impact op kustvisserij zal afhankelijk zijn van de concrete invulling van de CIA, die tot op heden ongekend is. Het aspect visserij en ecologie zal daarom de nodige aandacht verdienen binnen de project-MER die onderdeel vormt van de milieuvergunningaanvraag bij de ontwikkeling van commerciële activiteiten in zone D.</p>

Figuur A_1: Ruimtelijke verspreiding VMS effort garnaalboomkor 2010-2012

Figuur A_6: Ruimtelijke verspreiding VMS effort Demersale Boomkor (70-99) 2010-2012

Figuur 2. Inspanning (aantal VMS-pings) voor de garnalenboomkor (links) en demersale boomkor (70-99) (rechts) in de periode 2010-2012 (Pecceu et al., 2014).

Inpraakreactie	<ul style="list-style-type: none"> • Belang zone ten westen van Zeebrugge en mogelijke impact van de voorziene baggerstortzone voor garnalvisserij binnen de 6-mijlszone
Verwoord door	<ul style="list-style-type: none"> • Provincie West-Vlaanderen
Repliek	<p>Het belang van de zone ten westen van Zeebrugge voor de kustvisserij werd aangetoond in het rapport Pecceu et al. (2014) en Van Hoey et al. (2014) (Figuur 1) en opgenomen in het plan-MER (p. 82-83). In Van Hoey et al. (2014) werd het effect van het baggerstorten op zee voor de visserijsector, het voorkomen van garnalen en de veiligheid van slepen onderzocht (zie Bijlage 1). Daarnaast is de afdeling Maritieme toegang steeds in overleg gegaan met het visserijbeleid om een potentieel conflict te vermijden (confer plan MER Arcadis). Hierdoor zijn er afspraken gemaakt om in de belangrijkste periodes voor de garnalenvangst, geen stortactiviteit ten Westen van Zeebrugge uit te voeren en tijdens deze periode zeker de huidige stortplaats Zeebrugge Oost te gebruiken. Effecten op het mariene ecosysteem voor het storten van baggerspecie wordt opgevolgd door ILVO en KBIN, als onderdeel van de vergunningsplicht rond het storten van baggerspecies (Wet</p>

	Marion Milieu 1999). Dit is van belang omdat het effect op lange termijn te kunnen evalueren, en eventueel de activiteiten te kunnen bijsturen in de toekomst.
--	--

Inspiraakreactie	<ul style="list-style-type: none"> • Belang oostkust voor kustvisserij en de mogelijke impact van het testeiland voor zeevering voor de kust van Knokke.
Verwoord door	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeente Knokke
Repliek	Het belang van de oostkust voor de kustvisserij (ten oosten van Zeebrugge) is beperkter ten opzichte van de rest van de kust, maar er wordt wel degelijk visserij-activiteit uitgevoerd (Figuur 1) (Pecceu et al., 2014). Het aspect visserij en ecologie zal daarom de nodige aandacht verdienen binnen de project-MER die onderdeel vormt van de milieuvergunningaanvraag bij de bouw van een testeiland.

Inspiraakreactie	<ul style="list-style-type: none"> • Belang Fairybank en de zuidelijke Noordhinder in functie van vismigratie
Verwoord door	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeente De Panne • Gemeente Nieuwpoort
Repliek	Het Belgisch deel van de Noordzee is van belang voor vismigratie door hun ligging tussen het Engels kanaal en de Noordzee (Lacroix et al., 2013). Een kwantificatie van het belang van dit gebied of bepaalde zones voor vismigratie is een hiaat in de wetenschappelijke kennis. Daarnaast is er volop wetenschappelijk onderzoek lopend rond het belang van windmolenparken voor vispopulaties en migraties (Reubens et al., 2014, Reubens et al., 2018). Deze zones zijn voor bepaalde vissoorten (o.a. kabeljauw, steenbol) van belang inzake voeding en "shelter", maar er zijn momenteel geen indicaties dat ze een knelpunt vormen voor hun migratie. Een effect op de vismigratie kan optreden als er veranderingen zijn in de stromingspatronen, golfwerking en "bottom shear stress" door de ligging en omvang van de windmolenparken. Het aspect vismigratie zal daarom de nodige aandacht verdienen binnen de project-MER die onderdeel vormt van de milieuvergunningaanvraag bij de bouw van de windmolenparken.

3.10 Zand- en grindontginning

Inspiraakreactie	<ul style="list-style-type: none"> • Voldoende garantie zand in de verschillende winzones, naar zandkwaliteit en beschikbaarheid
Verwoord door	<ul style="list-style-type: none"> • Compilatie verschillende diensten van het Vlaams Gewest
Repliek	<p>De nieuwe controlezone 5 werd afgebakend op vraag van de zandsector, ter compensatie van het verlies aan capaciteit binnen controlezone 1a (strook aan oostelijke grens door installatie van elektriciteitskabels).</p> <p>Onder meer ter compensatie van het sluiten van zone 4a (waar overigens kan blijven gewonnen worden tot effectieve bouw van de windparken) en om voldoende beschikbaarheid van zand te garanderen, werd de nieuwe zoekzone in het noordelijk deel van het BNZ afgebakend.</p> <p>Voor de beschikbare hoeveelheid zand en kwaliteit wordt verwezen naar het onderzoeksproject TILES.</p>

3.11 Zeewering

Inspiraakreactie	<ul style="list-style-type: none"> • Relevantie testeiland binnen het Complex Project Kustvisie
Verwoord door	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeente Knokke • Nelson NV/Immoparticulier • POC Partners Immo • Immo Nanno • Verschillende individuele burgers
Repliek	<p>Het testeiland kadert binnen het Complex Project Kustvisie, een initiatief van Afdeling Maritieme Toegang, dat verschillende pistes onderzoekt voor toekomstige zeewering (tijdshorizon 2100), die verder gaan dan het huidige masterplan Kustveiligheid (tijdshorizon 2050). Na de startbeslissing in 2017 waarin het project en haar doelstelling zijn gedefinieerd, startte vervolgens begin 2018 de onderzoeksfase, waarin verschillende oplossingen op een geïntegreerde manier onderzocht en afgewogen worden met als doel de beste oplossing te filteren uit een brede waaier van mogelijkheden.</p> <p>Het Complex Project Kustvisie is momenteel dus lopende, en zal een antwoord moeten bieden op vele van de bezorgdheden van het publieke participatieproces. Binnen dit proces, moet het testeiland de haalbaarheid van zeewering 'op zee' nagaan daar momenteel hier weinig ervaring rond is in de Belgische mariene wateren, meer specifiek de mogelijkheid van eilanden als kustbescherming. Het testeiland moet dus bijdragen om de huidige leemtes in kennis op te vullen.</p> <p>Er dient echter benadrukt te worden dat binnen het Complex Project Kustvisie ook de mogelijkheden van kustbescherming 'op' en 'voor de huidige zeewering' onderzocht worden. De uitwerking van mogelijke alternatieven voor deze verschillende pistes van kustbescherming maakt onderdeel uit van de studie Complex project kustvisie, die zowel een uitwerking zal kennen op strategisch niveau als project niveau (latere fase).</p> <p>Voor meer details rond het Complex Project kustvisie wordt verwezen naar www.kustvisie.be.</p>

Inspiraakreactie	<ul style="list-style-type: none"> • Ontbreken alternatieve zones voor testeiland • Locatie testeiland is niet onderbouwd
Verwoord door	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeente Knokke (bijlage Royal Haskoning DHV)
Repliek	<p>Terecht kan de vraag gesteld worden, in hoeverre deze kennisbijdrage ook extrapoleerbaar zal zijn naar andere delen van de kust gezien de kustmorfologie en hydrodynamiek lokaal varieert. Gezien momenteel het concept 'testeiland' vaag omschreven staat in het ontwerp-MRP, is een gefundeerd antwoord hier nog niet mogelijk. Dit aspect verdient de nodige aandacht binnen het Complex Project Kustvisie.</p>

Inspiraakreactie	<ul style="list-style-type: none"> • Onzekerheden, gebrek aan kennis milieu-impact testeiland • Onduidelijkheid proces plan > project
Verwoord door	<ul style="list-style-type: none"> • FRDO • Gemeente Knokke • Prov. West-Vlaanderen • DC Industrial/NP Handelsmaatschappij • Wind & watersport VL • Royal Belgian Sailing Club • 'Stop het eiland' • Verschillende individuele burgers
Repliek	<p>De ruimte voor het testeiland wordt voorzien om het alternatievenonderzoek binnen het Complex Project Kustvisie alle kansen te geven, zonder dat andere ruimtelijke gebruiken hiermee in conflict kunnen komen.</p> <p>Op huidig ogenblik is echter nog geen duidelijk concept/ontwerp beschikbaar van hoe dit testeiland eruit moet zien en hoe het ingevuld moet worden. Dit maakt het niet evident om een effectenbeoordeling uit te voeren, zoals aangegeven in hoofdstuk 9 van het plan-MER (beperkingen en moeilijkheden bij het opmaken van het plan-MER). Er werd in het plan-</p>

	<p>MER getracht om reeds enkele cruciale ruimtelijke aspecten aan het licht te brengen (bv. conflicten met andere gebruikers) alsook belangrijke leemtes in de kennis, zodat een eerste aanzet gegeven kan worden naar randvoorwaarden die gerespecteerd zullen moeten worden in een verdere fase (project-niveau).</p> <p>Het dient benadrukt te worden dat de bouw van het testeland volgens het ontwerp-MRP onderworpen is aan een aantal voorwaarden waaronder een risicoanalyse en een milieuvergunning. Deze voorwaarden zijn belangrijke instrumenten om eenmaal het ontwerp/concept van het testeland duidelijk is, een gedetailleerde impact analyse uit te voeren (project-MER). Enkel bij gunstig advies kan het testeland effectief ingesteld worden.</p> <p>Volgende leemtes in de kennis worden reeds expliciet aangehaald in het plan-MER als verder te onderzoeken, in zijn in grote lijnen in overeenstemming met de bezorgdheden vanuit de publieksraadpleging:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Impact op het kustecosysteem (incl. bodemverstoring, hydrodynamiek) • Impact op zeezicht (afhankelijk van ontwerp/uitvoeringswijze) • Impact CO2 uitstoot door scheepvaart • Impact (verstoring) voor beschermde soorten en realisatie IHD's (passende beoordeling) (inclusief impact op het Zwin) • Potentieel aan bijkomende broed-foerageer-en rustplaatsen voor zeevogels en/of zeezoogdieren, en het mogelijk positieve effect op de realisatie van de IHD's • Haalbaarheid van herstel van de zone in zijn oorspronkelijke staat • Zandbeschikbaarheid • Impact land-zee interactie <p>Deze onderzoeken zullen mee deel moeten uitmaken bij de aanvraag van de vergunning voor het testeland alsook binnen het geïntegreerd onderzoek binnen het complex project Kustvisie.</p>
--	--

Inspiraakreactie	<ul style="list-style-type: none"> • Onzekerheden, gebrek aan kennis socio-economische impact testeland
Verwoord door	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeente Knokke • Nelson NV/Immoparticulier • POC Partners Immo • Immo Nanno • Prov. West-Vlaanderen • Wind & watersport VL • Royal Belgian Sailing Club • Verschillende individuele burgers
Repliek	<p>Ter aanvulling worden ook volgende bezorgdheden aangehaald vanuit de publieksraadpleging, en dienen verder onderzocht te worden op project-niveau. Deze onderzoeken zullen mee deel uitmaken van het geïntegreerd onderzoek binnen het complex project Kustvisie.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Impact voor kustvisserij: zie ook Sectie 3.9. Zeevisserij en aquacultuur • Impact op recreatie (lokale pleziervaart, watersport) (incl. veiligheidsrisico) • Impact op toerisme (kustbeleving) • Impact op immobiëlesector (waardevermindering) • Impact op short sea shipping (inclusief veiligheidsaspecten door nabijheid Paardenmarkt)

3.12 Militair gebruik

Inspiraakreactie	<ul style="list-style-type: none"> • In welke mate werden amfibievoertuigen beschouwd in plan-MER
Verwoord door	<ul style="list-style-type: none"> • Stad Brugge / CBS Groendienst
Repliek	<p>De mogelijke impact van deze activiteit werd bij opstelling van het register en het plan-MER steeds in rekening gehouden. De nieuwe zone voor oefeningen met amfibievoertuigen valt binnen SBZ-3 Zeebrugge en wordt kort beschreven binnen de passende beoordeling. De passende beoordeling geeft aan dat het beoogde aantal oefeningen erg beperkt is en gezien het reeds sterk verstoorte geluidsklimaat in de omgeving van de haven van</p>

	Zeebrugge, geen impact op het behalen van de IHD's verwacht wordt door gebruik van deze nieuwe zone.
--	--

3.13 Munitiestortplaats

De opmerkingen rond munitiestortplaats hebben betrekking op de mogelijke impact door de aanleg testeiland, en wordt behandeld onder Sectie 3.11.

3.14 Wetenschappelijk onderzoek

Geen specifieke opmerkingen relevant voor plan-MER.

3.15 Recreatieve activiteiten

Inspraakreactie	<ul style="list-style-type: none"> Omvang van recreatieve visserij langsheen de kust, en mogelijke conflicten met voorgestelde gebruikers (ook cumulatief)
Verwoord door	<ul style="list-style-type: none"> VLIZ
Repliek	<p>De omvang en impact van de recreatieve visserij wordt sinds 2017 in kaart gebracht o.a. in het kader van het Data Collection Framework (DCF) gezien het Gemeenschappelijk Visserijbeleid en in het kader van het maatregelenprogramma van de Mariene Strategie (KRMS). Recent (na indienen plan-MER voor consultatie) werden de eerste resultaten gepresenteerd op het recreatieve visserij event (1 juni 2018) en een rapport zal eind 2018 worden gepubliceerd. Deze houden onder meer het belang van recreatieve visserij in functie van de totale vangsten (bv. garnaal 9.6% van totale aanlanding is van recreatieve visserij; voor zeebaars 6.2%), de omvang (+ 2013 vissers) en de directe bijdrage aan de economie (5-6 miljoen euro) van de recreatieve visserij voor het jaar 2017-2018.</p> <p>Er werd geen expliciet onderzoek gedaan naar mogelijke conflicten met andere gebruikers, maar een eerste evaluatie leidt tot het volgende inzicht. Het meest evidente conflict is met de commerciële visserij aangezien er deels op dezelfde doelsoorten wordt gevestigd. Andere conflicten lijken eerder gering. De offshore windparken zorgen voor een sluiting van deze zones voor de recreatieve visserij. Een conflict met mogelijke vaarroutes is echter beperkt omdat het overgrote deel van de recreatieve visserijactiviteit direct voor de kust plaats vindt.</p> <p>Hoewel het om een groot aantal recreatieve vaartuigen gaat (800), bedragen deze maar 1% van de totale Belgische (commerciële + recreatieve) aanvoer. Mogelijke impact op het mariene milieu en de bijhorende natuurdoelstellingen door recreatieve visserij lijkt daarom eerder gering.</p> <p>Meer informatie over het monitoringsprogramma voor de recreatieve zeevisserij is te vinden op de gedecideerde website: www.recreatievezeevervisserij.be.</p>

3.16 Meetpalen, radars

Geen specifieke opmerkingen relevant voor plan-MER.

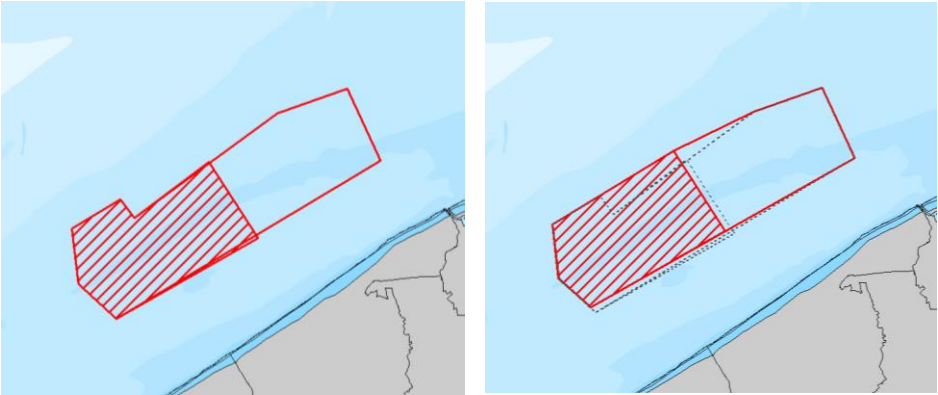
3.17 Cultureel erfgoed

Inspraakreactie	<ul style="list-style-type: none"> In welke mate zijn wrakken meegenomen bij de impactanalyse binnen MRP
Verwoord door	<ul style="list-style-type: none"> Compilatie verschillende diensten van het Vlaams Gewest
Repliek	Hiervoor wordt verwezen naar het antwoord geformuleerd onder Sectie 2.1 (Vlaams Gewest).

3.18 Commerciële en industriële activiteiten (CIA)

Inspraakreactie	<ul style="list-style-type: none"> • Onderbouwing planalternatief • Bezorgdheid rond versnippering
Verwoord door	<ul style="list-style-type: none"> • Blauwe Cluster • Marc Janssens • Guy Blancquaert • Kris Verhaeghe en Isabelle Bossuyt, Marc Janssens • Gemeente De Panne • Antoon Ovaere
Repliek	<p>Alternatief 2 werd opgebouwd aan de hand van een selectie van opties en aangeleverde suggesties die niet weerhouden werden in het ontwerp-MRP 2020-2026, in de mate van het mogelijke rekening houdend met mogelijke conflicten met andere gebruikers. Dit planalternatief werd in grondig overleg met Dienst Marien Milieu samengesteld, en op basis van het advies van het SEA adviescomité verder aangepast en gevalideerd.</p> <p>Specifiek voor de zones voor commerciële en industriële activiteiten (CIA) werd naar aanleiding van het advies van het SEA adviescomité beslist om bij alternatief 2 volgende aanpassingen toe te passen ten opzichte van alternatief 1 (ontwerp MRP):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zone B geschrapt omwille van de aanwezige ecologische waarde in deze zone; vermoedelijke aanwezigheid van grindbedden; • Uitbreiding zones D in oostelijke richting, buiten Vogelrichtlijngebied SBZ-3. De uitbreiding volgt deels de contouren van de zone voor een energie-atol van het eerdere MRP (zie ook volgende inspraakreactie). Deze zone kan niet meer dan 30% benut worden. • Uitbreiding zone E in westelijke richting, buiten voorgesteld Habitatrichtlijngebied 'Vlakte van de Raan'. Deze zone kan niet meer dan 50% benut worden. <p>De ruimere afbakening van zones D en E betekent dus niet dat er een grotere oppervlakte in beslag zal kunnen worden genomen. De beschikbare oppervlaktes voor ontwikkeling van CIA in de diverse zones zijn nagenoeg gelijk in alternatief 1 en alternatief 2, gezien bij alternatief 2 lagere beschikbaarheidspercentages werden toegekend aan zones D en E. Een overzicht van de beschikbare oppervlaktes wordt opgenomen in hoofdstuk 13.3 van het plan-MER.</p> <p>De zones D en E binnen alternatief 2 werden dus ruimer afgebakend vanuit natuuroogpunt, gezien alle CIA zones van alternatief 1 geheel binnen Natura 2000-gebied (Speciale Beschermingszone, SBZ) gesitueerd zijn. Bij alternatief 2 wordt ruimte voorzien voor CIA buiten SBZ. De ruimere afbakening bij alternatief 2 laat toe om op projectniveau, wanneer duidelijkheid bestaat over de beoogde activiteit en een gedetailleerde impactanalyse / passende beoordeling mogelijk is, te beslissen of de desbetreffende activiteit/activiteiten al dan niet plaats kunnen vinden binnen de SBZ. Indien blijkt dat de activiteit/activiteiten niet compatibel zijn met de realisatie van de IHD's, blijft buiten de SBZ nog ruimte beschikbaar voor eventuele herlokalisering en herdefiniëring van de activiteit.</p> <p>In welke mate alternatief 2 opening biedt voor versnippering van de zone door het spreiden van de te ontwikkelen CIAs en in welke mate dit een versterkende negatieve milieu-impact kan hebben, is momenteel moeilijk in te schatten. Dit zal mede afhangen van de aard van de activiteit bijvoorbeeld meerdere kleine zones voor aquacultuur ontwikkeling binnen het gebied leidt niet noodzakelijk tot meer impact dan ingeval van 1 grotere zone voor aquacultuur. Voor de ontwikkeling van activiteiten bestaande uit grotere infrastructuur elementen zou echter een verspreide opstelling voor meer impact kunnen zorgen. Ook hier moet verwezen worden naar het belang van een project-MER; of zouden bepaalde specifieke randvoorwaarden kunnen gekoppeld worden aan bepaalde types CIA binnen het MRP en naar de procedure die ontwikkeld wordt voor het toekennen van activiteiten binnen deze zones.</p>

Inspraakreactie	<ul style="list-style-type: none"> • Verwarring zones B en C in besluit? • Reden van besluitvorming schrappen B en C
Verwoord door	<ul style="list-style-type: none"> • VLIZ
Repliek	<p>In het besluit van de strategische milieubeoordeling wordt vermeld: 'Daarnaast wordt ook aanbevolen om zone C te schrappen omwille van zijn ligging binnen bodembeschermingszone 1.' Hierbij is geen sprake van verwarring van zone B en C.</p> <p>Omwille van de veronderstelde aanwezigheid van waardevolle grindbedden in zone B wordt de voorkeur gegeven aan alternatief 2, waarbij zone B geschrapt is. Daarenboven bleek uit het effectenonderzoek dat ook zone C zeer waardevolle habitats herbergt. Daarom wordt in het besluit voorgesteld om zone C te schrappen, op basis van het voorzorgsbeginsel omwille van het ontbreken van concrete plannen voor deze zones, net zoals zone B.</p>

Inspraakreactie	<ul style="list-style-type: none"> • Correcte contouren zone D in alternatief 2
Verwoord door	<ul style="list-style-type: none"> • Blauwe Cluster
Repliek	<p>Voor de ruimere afbakening van zone D binnen alternatief 2 werd vertrokken van de coördinaten van zone D binnen het ontwerp MRP. Bij vergissing werd op dat moment echter vertrokken van gedateerde coördinaten van zone D (figuur links). In de rechter figuur wordt de correcte weergave van zone D uit het ontwerp MER weergegeven, en de daaraan aangepaste afbakening van de alternatieve, ruimere zone D. Deze wijziging in afbakening betekent echter geen wijzigingen in de beoordelingen binnen het plan-MER.</p> <p>NB: In het finaal MRP wordt zone D verkleind met de hoek waar overlap is met baggerstortzone B&W Oostende en wordt zone D ook aangepast om de overlap met de kabelcorridor weg te werken.</p>

Inspraakreactie	<ul style="list-style-type: none"> • Onzekerheden, gebrek aan kennis • Onduidelijkheid proces plan > project
Verwoord door	<ul style="list-style-type: none"> • Blauwe Cluster • Guy Blancquaert • Gemeente De Panne • Gemeente Koksijde • Kris Verhaeghe en Isabelle Bossuyt • Marc Janssens • Wind & watersport VL • Franky Bauwens • Antoon Ovaere
Repliek	<p>Gezien de CIA zones zeer ruim omschreven worden in het ontwerp MRP, is het niet evident om een effectenbeoordeling uit te voeren. Er werd in het plan-MER getracht om een duidelijk beeld te geven van de belangrijkste mogelijke effecten die kunnen optreden ten gevolge van de op heden voorgestelde mogelijke activiteiten, die in een latere fase, op</p>

	<p>projectniveau, verder in detail bestudeerd dienen te worden. Het gaat om effecten op zeezicht, recreatie, stroming, natuur...</p> <p>Het dient benadrukt te worden dat de huidige afbakening van deze zones nog niet betekent dat elk mogelijk project in deze zones effectief ook gerealiseerd zal kunnen worden. Eenmaal er concrete plannen bestaan, dient immers nog een project-MER opgesteld te worden, waar een gedetailleerde bespreking en beoordeling van de effecten uitgevoerd kan worden, en indien relevant ook een passende beoordeling om de impact op de instandhoudingsdoelstellingen van de N2000 gebieden te bekijken.</p> <p>Binnen het uitgevoerde strategisch MER voor het ontwerp MRP was het in grote mate van belang om reeds enkele cruciale ruimtelijke aspecten aan het licht te brengen, zoals de ligging van de diverse zones ten opzichte van biologisch waardevolle zones, conflicten met andere gebruikers..., zodat een eerste aanzet gegeven kan worden naar randvoorwaarden die gerespecteerd zullen moeten worden, en projectontwikkelaars met deze gevoeligheden in een vroeg stadium rekening kunnen houden.</p>
--	---

Inspraakreactie	<ul style="list-style-type: none"> • Impact op werfverkeer vanuit Oostende naar zones hernieuwbare energie door ontwikkeling CIA
Verwoord door	<ul style="list-style-type: none"> • Compilatie verschillende diensten van het Vlaams Gewest
Repliek	Opnieuw dient aangehaald te worden dat mogelijke impact op werfverkeer vanuit Oostende sterk afhankelijk zal zijn van de concrete ontwikkelingen die men in zone D voor ogen heeft. Dit aspect zal mee opgenomen moeten worden binnen de project-MER (discipline scheepvaart en toegankelijkheid).

Inspraakreactie	<ul style="list-style-type: none"> • Impact CIA voor kustvisserij
Verwoord door	<ul style="list-style-type: none"> • Zie Sectie 3.9.
Repliek	Hiervoor wordt verwezen naar Sectie 3.9. Zeevisserij en aquacultuur.

Inspraakreactie	<ul style="list-style-type: none"> • Voldoende aandacht voor positieve effecten binnen plan-MER
Verwoord door	<ul style="list-style-type: none"> • Blauwe Cluster • VLIZ
Repliek	<p>Net zoals reeds vermeld onder § 3.5, worden, waar relevant, mogelijke positieve effecten in het plan-MER steeds vermeld (potenties rustplaatsen, meervoudig gebruik...).</p> <p>Voor sommige aspecten bestaat er echter nog steeds onzekerheid over de grootte van mogelijke positieve effecten, en het optreden van dergelijke positieve effecten is zeer sterk afhankelijk van het design, de constructie en exploitatiewijze van de voor ogen gehouden activiteiten, waarvoor op heden nog geen garantie gegeven kan worden. Daarom kan er geen groter gewicht gegeven worden aan deze positieve effecten.</p>

4 OPMERKINGEN INTERNATIONALE RAADPLEGING

Er zijn geen opmerkingen ontvangen op het plan-MER vanuit Nederland, Frankrijk en de UK.

REFERENTIES

- Breine, J.; Pauwels, I.; Verhelst, P.; Vandamme, L.; Baeyens, R.; Reubens, J.; Coeck, J. (2017). Successful external acoustic tagging of twaite shad *Alosa fallax* (Lacépède 1803). *Fish. Res.* 191: 36-40.
- Breine, N.T., De Backer, A., Van Colen, C., Moens, T., Hostens, K., Van Hoey, G., 2018. Structural and functional diversity of soft-bottom macrobenthic communities in the Southern North Sea. *Estuarine, Coastal and Shelf Science*, 214, 173-184.
- Derous S., Verfaillie E., Van Lancker V., Courtens W., Stienen E.W.M., Hostens K., Moulaert I., Hillewaert H., Mees J., Deneudt K., Deckers P., Cuvelier D., Vincx M., Degraer S., 2007, A biological valuation map for the Belgian part of the North Sea: BWZee, Final report, Research in the framework of the BELSPO programme "Global chance, ecosystems and biodiversity" – SPSD II, March 2007, pp. 99 (+ Annexes).
- Lacroix, G., Maes, G. E., Bolle, L. J., en Volckaert, F. A. M., 2013. "Modelling dispersal dynamics of the early life stages of a marine flatfish (*Solea solea* L.)", *Journal of Sea Research*, vol. 84, pp. 13-25.
- Pecceu, Ellen; Vanelslander, Bart; Vandendriessche, Sofie; Van Hoey, Gert; Hostens, Kristian; Torreele, Els; Polet, Hans, 2014. Beschrijving van de visserijactiviteiten in het Belgisch deel van de Noordzee in functie van de aanvraag bij de Europese Commissie voor visserijmaatregelen in de Vlaamse Banken (Habitatrichtlijngebied). ILVO-mededeling 156, 302p.
- Reubens, J.; De Rijcke, M.; Degraer, S.; Vincx, M. (2014). Diel variation in feeding and movement patterns of juvenile Atlantic cod at offshore wind farms. *J. Sea Res.* 85: 214-221.
- Reubens, J.; Verhelst, P.; van der Knaap, I; Deneudt, K.; Moens, T.; Hernandez, F. (2018). environmental factors influence the detection probability in acoustic telemetry in a marine environment: results from a new setup. *Hydrobiologia Online*: 1–14.
- Van Hoey, Gert; Derweduwen, Jozefien, Pecceu, Ellen; Vanelslander, Bart; Torreele, Els; Hostens, Kristian; Polet Hans, 2014. Studie met betrekking tot de opvolging van de baggerstortproef in functie van de garnalvisserij. ILVO mededeling 161.

BIJLAGE 1: SAMENVATTING VAN HOEY ET AL., 2014.

In functie van de vermindering van de recirculatie van baggerspecie naar de haven van Zeebrugge, voert Maritieme toegang (Vlaamse overheid) een onderzoek uit naar een alternatief voor het storten van baggerspecie rond Zeebrugge. Hiervoor werd er een stortproef van 1 maand georganiseerd in het Wandelaar gebied ten Westen van Zeebrugge, welke aanving op 1 oktober 2013. Dit bleek een slecht moment te zijn aangezien de garnalvisserij nog volop aan het vissen waren in dat gebied. Daarom is de stortproef, na overleg tussen de betrokken partijen opgeschoven naar 21 oktober. Op basis van dit overleg werd er ook beslist dat een meer gedetailleerde studie noodzakelijk is over de mogelijke impact van het baggerstorten op de garnalvisserij.

In deze studie werd daarom een volledig beeld bepaald van de ruimtelijke en temporele verspreiding van de Belgische garnalvisserij over de laatste jaren. Ten tweede werd er bepaald of er een mogelijke impact is van het baggerstorten op het garnalvoorkomen. Ten derde, voerden we een monitoring uit naar mogelijke impacten van het baggerstorten tijdens de stortproef op het voorkomen van garnalen en de mogelijkheid om aan garnalvisserij (veiligheid) te doen in dat gebied.

Waar is de Belgische garnalvisserij operationeel?

Hiervoor werd de ruimtelijke en temporele verspreiding van de garnalvisserij in de kustzone over de laatste jaren (2006-2012) in detail in kaart gebracht. De analyses van de VMS inspanning van de garnalvisserij toont aan dat vooral langs de randen van de zandbanken de Wandelaar, vlakke van de Raan, Wenduinebank, Stroombank en Trapegeer-Broers bank werd gevist. De piek in visserij inspanning begint soms reeds in juli, in andere jaren pas in september en gaat door tot zelfs in november, wat duidt op jaarlijkse variatie in inspanning. Als we bepaalden wat de garnalvisserij inspanning was in de omgeving van de proefstort locatie (hok van 1.5 op 1.5km) zien we dat 5 à 10 percent van alle Belgische garnalvisserij plaatst vond in dat gebied in de maanden juni t.e.m. september (en soms ook later). Dit duidt erop dat het gebied enig belang heeft voor de garnalvisserij in de Belgische kustzone. De analyse van de aanvoer kaarten gaven dezelfde resultaten.

Is er een invloed van de baggerstortlocaties op de garnalvisserij activiteit?

Hiervoor werd gekeken wat het gedrag (op basis van VMS) is van de garnalvisserij ter hoogte van de huidige loswallen. Voor Br&W S2 en Br&W Oostende was er een relatie tussen visserij inspanning en stortintensiteit, dus in jaren waarin meer gestort wordt, was er minder garnalvisserij op deze locaties. Op de andere locaties was er geen verband, enerzijds omdat de loswallen van Nieuwpoort en Br&W Zeebrugge in gebieden liggen waar er sowieso weinig garnalvisserij is en anderzijds omdat er op S1 jaarlijks erg hoge stortintensiteit is (dus weinig variabiliteit in storten maar wel gekoppeld aan een lage visserij inspanning). De garnalvisserij vermelden dat ze sowieso het gebied rond de loswallen vermijden uit veiligheidsoverwegingen.

Is er een mogelijke impact op het garnalvoorkomen (Grijze garnaal) door het baggerstorten?

Op basis van de monitoring (2008-2012) ter hoogte van de huidige loswallen konden we nagaan of het garnalvoorkomen (densiteit, biomassa en hun lengte) enige invloed ondervond van deze activiteit. Er werd geen significante impact gemeten (statistisch getest) in onze uitgebreide dataset op het garnalvoorkomen (densiteiten) en hun grootte op alle loswallen. Enkel ter hoogte van loswal Zeebrugge oost (zeer slibrijk gebied) werd de garnalbiomassa mogelijk wel beïnvloed door het storten. De geobserveerde variaties waren vooral toe te schrijven aan de natuurlijke ruimtelijke en temporele (seizoenale en jaar-tot-jaar) variatie in het garnalvoorkomen in onze Belgische kustzone. Er werd ook geen duidelijke correlatie gevonden tussen de garnaldensiteit en de hoeveelheid gestorte baggerspecie op jaarbasis op alle locaties.

Wat is het effect van de stortproef op het garnalvoorkomen?

Daarnaast voerden we een monitoring uit naar mogelijke impacten van het baggerstorten tijdens de proef op het voorkomen van garnalen. Voor, tijdens en na de stortproef (gedumpte hoeveelheid rond de 400000 ton droge stof [1/10 van wat er jaarlijks op Zeebrugge oost wordt gestort]) werd er geen effect van het storten op het epibenthos, demersale vis en de garnalen (densiteiten, lengte) gemeten. De sleep in het stortgebied vertoonde zowel voor, tijdens als na de stortproef lagere waarden dan de randslepen en de controle slepen. De randslepen vertoonden gelijkere waarden dan de controle slepen. Hier waren de geobserveerde variaties toe te schrijven aan de natuurlijke ruimtelijke en temporele variaties. Er was dus niet direct een invloed van het storten (tijdelijke basis) op het garnalvoorkomen in het Wandelaar gebied en zeker geen effect buiten de stortlocatie.

Is er een veiligheidsprobleem voor de visserij in het stortproefgebied?

De Belgische kustzone en hoofdzakelijk de oostelijke kustzone (monding Westerschelde) wordt gekenmerkt door het natuurlijk voorkomen van hogere slibconcentraties, niet enkel in de bagger- en stortzones. Door het storten van baggerspecie kunnen wel tijdelijk of permanent hogere slibhoeveelheden voorkomen in de waterkolom of op de bodem. In deze studie bekeken we of de aanwezige slibhoeveelheden van de stortproef enige invloed konden hebben op de mogelijkheid om er te vissen. De praktische problemen tijdens het vissen zijn volgens de vissers enerzijds het risico dat de kuil van het net voltrekt met slib wat schade aan het net kan veroorzaken en ook een risico inhoudt voor de veiligheid (stabiliteit van het vaartuig). De meerderheid van de slepen rond het stortgebied waren zuiver (slibvrij). In het impactgebied werden wel slepen bovengehaald met slib dat diende uitgewassen te worden, maar dit type slepen werd ook gevonden in de rand en controle slepen en dit zowel voor, tijdens als erna (geen éénduidig patroon toe te wijden aan de stortproef). Er werden geen onbehandelbare of niet boven te halen slepen gevonden. Dus er was tijdens onze observaties gedurende de stortproef geen ernstige hinder aan de veiligheid of aan de mogelijkheden om er te vissen. Dit sluit niet uit dat de garnalvisser zelf vindt dat het storten van baggerspecie gelijk waar een verhoogd risico met zich meebrengt. Vandaar dat uit veiligheidsoverwegingen en de onzekerheid van aanwezigheid van slib, het gebied vermeden wordt. Hiervoor is het aangewezen dat baggerstortlocaties niet gesitueerd worden in belangrijke zones voor de garnalvisserij.